
Skandaproktam Bhasmatattvopadesham

స్కందప్రోక్షం భస్మతత్వోపదేశమ్

Document Information

Text title : Skandaproktam Bhasmatattvopadesham

File name : skandaproktaMhasmatattvopadesham.itx

Category : shiva, upadesha, advice, shivarahasya

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | IshvarAkhyah dashamAMshaH | adhyAyaH 5 | 1-39||

Latest update : September 8, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 10, 2024

sanskritdocuments.org

స్కందప్రోక్షం భస్మతత్వోపదేశమ్

(శివరహస్యాన్తర్గతే ఈశ్వరాఖ్యే)

- స్కందజైగీషవ్యసంవాదే -

స్కంద ఉవాచ -

శ్రీభాలలోచనేనైవ బృహజ్జాబాలసమ్భవమ్ ।

భస్మోక్షం విముక్షేర్హి జన్మ జన్మవతాం మునే ॥ ౧॥

శ్రుణుష్వ సావధానేన త్వమేకాగ్రేణ చేతసా ।

సద్యోజాతోద్భవాత్ వక్త్రాత్ పృథివీ సమజాయత ॥ ౨॥

పృథివీరూపిణీ యా సా గౌర్వజ్ఞే కపిలాఖ్యయా ।

నన్దా సా నామతో విప్ర తస్యాం భూతిర్బభూవ హ ॥ ౩॥

వామదేవముఖాచ్ఛమ్భార్యార్వగ్రే సమజాయత ।

కృష్ణవర్ణ తతో భద్రా తస్యాం వై భసితం సితమ్ ॥ ౪॥

ప్రఖ్యాతం మునిశార్దూల శూలపాణిప్రసాదకృత్ ।

అఘోరవక్త్రాదభవత్ తేలిహానోజ్జ్వలత్పుభః ॥ ౫॥

వహ్నిరహ్నాయ జగతాం మధ్యాహ్నార్కశతోపమః ।

రక్తా చ వై శ్వేతవర్ణా సురభిః సమజాయత ॥ ౬॥

తస్యాం హి భస్మ సజ్జాతం భాసనం పావనం పరమ్ ।

తత్సూరుషముఖాద్వాయుః సర్వాయుః కారణో మహాన్ ॥ ౭॥

తస్మాచ్ఛ్వేతాభవద్వర్ణా సుశీలా గౌః పయస్వినీ ।

తస్మాత్క్షారం సముత్పన్నం క్షరస్తప్తకులం మునే ॥ ౮॥

ఈశానవక్త్రాదాకాశో వ్యోమకేశాద్వభూవ హ ।

తస్మాచ్ఛ చిత్రవర్ణాభూత్ సుమనా సా పయస్వినీ ॥ ౯॥

తద్గోమయోత్థా రక్షాభూత్ సాక్షాత్ త్ర్యక్షప్రసాదకృత్ ।

విద్యా శాంతిః ప్రతిష్ఠా చ శాన్త్యతీతా మనోన్మనీ ॥ ౧౦॥

కలాః పఞ్చసముత్పన్నాః క్రమోఽయం శఙ్కరాజ్ఞయా ।

విభూతిర్భసితం భస్మ ఊరం రక్షేతి వై మునే ॥ ౧౧॥

భవంతి పఞ్చనామాని పఞ్చవక్త్రోద్భవాని హి ।

ఐష్వర్యకారణా భూతిర్భస్మ సర్వాఘభక్షణాత్ ॥ ౧౨॥

భాసనాద్భసితం ప్రోక్తం ఊరణాత్కారమాపదామ్ ।

సంసారభయభీతానాం రక్షా సంరక్షణాన్మునే ॥ ౧౩॥

అగ్నిషోమాత్మకం భస్మ సమ్ప్రోక్తం మునిసత్తమ ।

ఏకో వహ్నిర్యథా యజ్ఞే సమిన్ధేతాధ్వరే తదా ॥ ౧౪॥

బహురూపో మునిశ్రేష్ఠ తథేదం భస్మ పావనమ్ ।

అతనోర్దేవదేవస్య అష్టమూర్తేః పినాకినః ॥ ౧౫॥

అగ్నిరిత్యుచ్యతే రౌద్రీ ఘోరా యా తైజసీ తనుః ।

సోమః శక్యోఽమృతమయః శాన్తిః కీర్తికరీ తనుః ॥ ౧౬॥

అమృతం యత్ప్రతిష్ఠా సా తేజోవిద్యాకలా స్వయమ్ ।

స్థూలసూక్ష్మేషు భూతేషు తే ఏవ రసతేజసీ ॥ ౧౭॥

ద్వివిధా తేజసో వృత్తిః సూర్యాత్మా చానలాత్మికా ।

వైద్యుతాదిమయం తేజో మధురాదిమయో రసః ॥ ౧౮॥

తేజోరసవిభేదేన జగద్వ్యాప్తం చరాచరమ్ ।

అగ్నేరమృతనిష్పత్తిరమృతేనాగ్నిరిష్యతే ॥ ౧౯॥

అత ఏవ హవిః క్షుప్తం మునే సర్వముఖేషు చ ।

హవిషా సస్యసమృత్తిర్వృష్టిః సస్యాభివృద్ధయే ॥ ౨౦॥

విస్తృప్తాః సురాః సర్వే అగ్నిషోమాత్మకం జగత్ ।

ఊర్ధ్వశక్తిమయః సోమో హ్యధః శివమయోఽనలః ॥ ౨౧॥

ఆభ్యాం సమ్ముటితం యస్మాచ్ఛశ్వద్విశ్వమిదం జగత్ ।

అగ్నిరూర్ధ్వం జ్వలత్యేష యావత్సౌమ్యం పరావృతమ్ ॥ ౨౨॥

యావదస్యాస్పదం సౌమ్యమమృతం విసృజత్యధః ।

అత ఏవ హి కాలాగ్నిరధస్తాచ్ఛక్తిరూర్ధ్వగా ॥ ౨౩॥

యావతా దహనశ్చోర్ధ్వమధశ్చాప్లావనం భవేత్ ।

ఆధారశక్తివిధృతః కాలాగ్నిరయమూర్ధ్వగః ॥ ౨౪ ॥

తథైవ నిమ్నగః సోమః శివశక్తిపదాస్పదః ।

శివశోఽర్ధ్వమయః శక్తిరూర్ధ్వశక్తిరధః శివః ॥ ౨౫ ॥

తదిత్థం శివశక్తిభ్యాం (వినా) న వ్యాప్తమిహ కిञ్చన ।

అసకృచ్ఛాగ్నినా దగ్ధం జగత్తదభస్మసాత్కృతమ్ ॥ ౨౬ ॥

అగ్నేర్వీర్యమిదం ప్రాహుస్తద్వీర్యం భస్మ యత్తతః ।

యశ్చేత్థం భస్మసదాభవం జ్ఞాత్వా హి స్నాతి భస్మనా ॥ ౨౭ ॥

అగ్నిరిత్యాదిభిర్మత్తైర్దగ్ధపాశః స ఉచ్యతే ।

అగ్నేర్వీర్యం తు తదభస్మ సోమేనాప్లావితం పునః ॥ ౨౮ ॥

అయోగయుక్తా ప్రకృతిరధికారాయ కల్పతే ।

యోగయుక్తం తు తదభస్మ ప్లావ్యమానం సమస్తతః ॥ ౨౯ ॥

శాక్తేనామృతవర్షేణ స్వాధికారాన్నివర్తయేత్ ।

అతో మృత్యుజ్ఞాయాయేత్థమమృతప్లావనం సతామ్ ॥ ౩౦ ॥

శివశక్త్యమృతస్పర్శే లబ్ధి ఏవ కుతో మృతిః ।

యో వేద గహనం యుద్ధం ప్లావనం చ తథోదితమ్ ॥ ౩౧ ॥

అగ్నిషోమమయం జగత్స్థిరచరం సమ్భావితం శఙ్కరాత్

సారాసారవిచారసాగరమహాపారీణధుర్యా మునే ।

జానన్త్యేవ గతాగతేషు నితరాముత్కృష్టభావాభవే

భావా ఏవ భవేఽపి భావపరమా భస్మైకభావాసదః ॥ ౩౪ ॥

అగ్నిష్టోమపుటోద్భవేన భసితా లోకా వ భూషాఙ్గకాః

శాఙ్గా ఏవ భవన్తి భాగ్యపరమాః పాపౌఘభఙ్గాశయాః ।

దగ్ధానఙ్గమహాఙ్గసఙ్గభుజగాభోగాఙ్గలిఙ్గార్చకాః

పుణ్యాపారపతఙ్గ భావభవనాస్తే పావనా భూతలే ॥ ౩౫ ॥

యో వా కోవా విభూత్యా భవతి హి కలితో దివ్యదేహాస్త్రిపుణ్డైః

సర్వేషామపి పావనో హి సభవేత్వాలోకసఙ్గేన హి ।

తత్సఙ్గేన చ ఖణ్డితాఘనిచయో భూయో భవేద్వై జనో

జానన్తి శ్రుతియుక్తిసూక్తివచనైస్తదభస్మనోఽమృతప్రభో ॥ ౩౬ ॥

ఆర్యావర్తస్థితార్యాః శ్రుతిగదితమహాపూతభస్మాదిభిర్యే

పుణ్యం భాలతలే నిధాయ విమలం సర్వాఘసంక్షోభితాః ।
శర్వస్యైవ సమర్చనప్రియతరా గర్వాదివర్గోజ్ఞతాః ।
తే వీర్యైరధికాస్తరస్తి భువనం హ్యోచార్యవృత్తిస్థితాః ॥ 3౭॥

భస్మేదం స్యురహస్త్తుభాలఫలకాలజ్కారభూతం సదా
పాపౌఘాతులఘస్మరం స్మృతికృతాం బుధ్యాదిబోధప్రదమ్ ।
జ్ఞానం చాపి దిశేత్సుమే విధిఘృతం తిర్యక్త్రికాలేష్యపి
సర్వేషామవిశేషతో ద్విజగణేశూక్తం విశేషేణ హి ॥ ౩౮॥

సమామ్నాతామ్నాయ ప్రబలవచనేనాలమితర-
ప్రమాణానాం సజ్జైః శ్రుతిగదితసీమానుసారణమ్ ।
ప్రమాదో నో భూత్వై భవతి సుఖ కీతిర్నవినశ-
చ్ఛివోత్కర్షజ్ఞానం భవతి చ విముక్తః పరతరమ్ ॥ ౩౯॥

॥ ఇతి శివరహస్యాస్తరగతే స్కన్ధప్రోక్షం భస్మతత్వోపదేశం సమూర్ణమ్ ॥

- ॥ శ్రీశివరహస్యమ్ । ఈశ్వరాఖ్యః దశమాంశః । అధ్యాయః x । ౧-౩౯॥

- .. shrIshivarahasyam . IshvarAkhyāH dashamAMshaH . adhyAyaH 5 . 1-39..

Notes:

Skanda స్కన్ధ speaks to Jaigīṣavya జైగీషవ్య about the origin of Bṛhajjābāla బృహజ్జాబాల. He explains about the origin Pañcatattva పంచతత్త్వ from ŚivaPañcamukha-s శివపంచముఖాః; viz.

Prthivī పృథివీ - Sadyojāta సద్యోజాత

Vāri వారి - Vāmadeva వామదేవ

Vahni వహ్ని - Aghora అఘోర

Vāyu వాయు - Tatpuruṣa తత్పురుష

Vyoma వ్యోమ - Īśāna ఈశాన

Five types of Bhasma are described i.e. BhasmaPañcānāmāni భస్మపంచానామాని viz., Vibhūti విభూతి, Bhasita భసిత, Bhasma భస్మ, Kṣāra క్షార, Rakṣā రక్ష.

The AgniṢomātmaka అగ్నిషోమాత్మక and ŚivaŚaktyātmaka శివశక్త్యాత్మక Nature of The Universe, and the Nature of Kālāgni కాలాగ్ని is defined in context of Yoga యోగ.

ŚivaRahasyam daśamāṃśaḥ శివరహస్యం దశమాంశః has several chapters devoted to Bhasma భస్మ - it's preparation, application, related mantra-s etc.

Proofread by Ruma Dewan

——
Skandaproktam Bhasmatattvopadesham
pdf was typeset on September 10, 2024
——

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

